

Identifying factors affecting the criminal phenomenon of money laundering based on good governance

Hassan Rashidi¹, Parivash Kazemi², Foad Makvandi³

Abstract

Background and purpose: Money laundering as a criminal phenomenon is one of the most important organized crimes in the field of e-commerce, and the e-banking industry is one of the main fields due to its features such as the possibility of performing quick, accurate operations without time and place restrictions. Its incidence is The purpose of the current research is to identify the factors affecting the criminal phenomenon of money laundering based on good governance and to provide solutions to combat it.

Research method: This research is applied in terms of purpose and mixed type (qualitative- quantitative) in terms of method and thematic analysis. Research variables have been identified by reviewing the subject literature and analyzing the content of 37 articles, theses and related books and interviewing 150 banking experts.

Findings and conclusions: 71 basic themes, 21 organizing themes and 6 overarching themes were identified. The results of the research indicate that the variables of anti-money laundering solutions, structural dimensions and functional dimensions of anti-money laundering have a positive and significant effect on anti-money laundering and types of money laundering, consequences of money laundering and challenges of anti-money laundering have a significant effect on anti-money laundering and has reversed.

Key words: money laundering, electronic money laundering, electronic banking, fight against money laundering

1. Ph.D., Department of Management, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.
(corresponding author) dr_hassanrashidi@yahoo.com

2. Department of Accounting, Azad University, Ahvaz, Iran.
parivash.kazemi13023@yahoo.com

3. Department of Management, Shushtar Branch, Islamic Azad University, Shushtar, Iran.
foad.makvandi5858@yahoo.com

مؤلفه‌های پیشگیری از بزه پولشویی الکترونیکی؛ با تاکید بر پولشویی در نظام بانکداری

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۳/۲۱

نوع مقاله: پژوهشی

حسن رشیدی^۱

پریوش کاظمی^۲

فؤاد مکوندی^۳

چکیده

زمینه و هدف: با رشد جرائم اقتصادی به ویژه جرم پولشویی الکترونیکی، پرداختن به اقدامات نظارتی و کنترلی در سطح ملی و بین‌المللی، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. در این راستا هدف پژوهش حاضر؛ مطالعه کیفی مؤلفه‌های پیشگیری از بزه پولشویی الکترونیکی در نظام بانکداری است. **روش:** این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش از نوع آمیخته (کیفی- کمی) و با استراتژی تحلیل مضمون انجام شده است. متغیرهای تحقیق در بخش کیفی با بررسی ادبیات موضوع و تحلیل محتوی ۷۳ مقاله، پایان نامه و کتاب‌های مرتبط و در بخش کمی از طریق پرسشنامه بین ۵۱ نفر از خبرگان بانکی شناسایی و تبیین شده‌اند.

یافته‌ها و نتایج: ۱۷ مضمون پایه، تعداد ۱۲ مضمون سازمان‌دهنده و ۶ مضمون فراگیر پیرامون مؤلفه‌های پیشگیری از بزه پولشویی الکترونیکی شناسایی شد. نتایج تحقیق بیانگر آن است که متغیرهای راهکارهای مبارزه با پولشویی الکترونیکی، ابعاد ساختاری و ابعاد کارکردی مبارزه با پولشویی بر مبارزه با پولشویی تاثیر مثبت و معنی‌دار داشته‌اند و انواع روش‌های پولشویی از طریق سیستم بانکی، پیامدهای پولشویی و چالش‌های پولشویی بر مبارزه با پولشویی تاثیر معنی‌دار و معکوس داشته است.

کلیدواژه‌ها: پیشگیری، پولشویی الکترونیکی، نظام بانکداری، مبارزه با پولشویی، اقدامات پلیسی.

۱. دکتری، گروه مدیریت، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران. (نویسنده مسئول)

dr_hassanrashidi@yahoo.com

۲. دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، دانشگاه آزاد، اهواز، ایران. parivash.kazemi13023@yahoo.com

۳. استادیار، گروه مدیریت دولتی، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران.

foad.makvandi5858@yahoo.com

مقدمه

پولشویی به عنوان یک جرم مالی، تاثیر منفی چشمگیری بر توسعه اقتصادی کشورها دارد. با توجه به درآمدهای بالای اعمال مجرمانه نوین، برخی پولشویی الکترونیکی را بزرگترین جرم سازمان یافته ی هزاره سوم دانسته اند (میر علائی، ۱۳۹۳: ۵۲). پولشویی به هر نوع اقدام و عملیاتی گفته می شود که پس از کسب عواید و منافع مادی ناشی از ارتکاب جنایات دیگر از قبیل قمار، فحشاء، سوء استفاده های مالی و رشوه، به منظور جلوگیری از کشف جرم و مشروع جلوه دادن درآمد آن انجام می شود. (شعبانی کنشتی، ۱۴۰۰: ۲). پولشویی یک فعالیت خلاف قانون است که در طی انجام آن، پول کثیف حاصل از فعالیت های مجرمانه به منظور بهره مندی از مزایای آن توسط مجرمان به پول قانونی تبدیل می شود (باسل، ۲۰۱۷).^۱ ماده شش کنوانسیون پالمو سازمان ملل^۲، پنج عمل را به عنوان مصداق تطهیر پول شناخته است: ۱. کمک به دیگران برای حفظ منافع جرم، ۲. تحصیل، تصرف و استفاده از منافع مجرمانه، ۳. اختفاء یا انتقال منافع برای اجتناب از تعقیب، ۴. عدم افشای ارتکاب جرم تطهیر پول در صورت علم یا ظنین شدن به آن، ۵. اطلاع رسانی نهانی (عظیمی و میرزایی، ۱۳۹۴: ۳۰). از تبعات منفی پدیده پولشویی بر اقتصاد می توان به کاهش بهره وری، کاهش رشد اقتصادی، نرخ تورم بالا، نوسان های نرخ ارز، کاهش درآمدهای مالیاتی، کاهش بازده عوامل تولید و به طور کلی بی ثباتی بازارهای مالی اشاره نمود. ارتباط نزدیک و غیر قابل انکار پدیده پولشویی با فعالیت های مجرمانه، زمینه سازی جهت تداوم و تقویت جرائم سازمان یافته و نقش اساسی آن در ترغیب و تسهیل این فعالیت ها حاکمیت کشورها و نهادهای بین المللی را بر آن داشته تا به منظور مبارزه با جنایات و پیشگیری از وقوع آن ها و حفظ امنیت داخلی و بین المللی اقدامات پیشگیرانه ای را اتخاذ نمایند. از جمله این اقدامات می توان به کنوانسیون وین (۱۹۸۸)، کنوانسیون استراسبورگ (۱۹۹۰)، توصیه های چهل گانه گروه ویژه

1. Basel, 2017

۲. این کنوانسیون در ۱۵ نوامبر ۲۰۰۰ توسط سازمان ملل متحد جهت مبارزه با جرائم سازمان یافته به تصویب رسید. متن مواد این کنوانسیون الزاماتی در خصوص جرم انگاری مواردی همانند فساد، پولشویی و ...، راهکارهای مبارزه با آنها و همکاری کشورها در این زمینه را بیان نموده است.

اقدام مالی^۱ (۱۹۹۰)، کنوانسیون پالمو (۲۰۰۰)، تشکیل سازمان پلیس بین‌المللی جنائی، سازمان اینترپل و اشاره نمود.

ماده ۱۴ کنوانسیون پالمو در خصوص ضرورت مبادله اطلاعات که از موارد مهم همکاری‌های پلیسی محسوب می‌شود مقرر داشته: «نهادهای مجری قانونی، پلیس و دیگر مقامات موثر در مبارزه با پولشویی می‌بایست در سطوح ملی و بین‌المللی براساس شرایط مندرج در قانون داخلی به مبادله اطلاعات و همکاری در مبارزه با پولشویی بپردازند» (امیری، ۱۳۹۴: ۵۴).

باتوجه به مطالب فوق، پژوهش حاضر با تبیین ضرورت پاسخگویی به چالش‌های موجود برای پیشگیری از وقوع جرم پولشویی و همچنین لزوم اتخاذ تدابیر و ارائه راهکارهایی از قبیل توسعه همکاری‌های بین‌المللی، اقدامات قضایی، نظارتی و ... در جهت پیشگیری و مبارزه با این جرم؛ به بررسی تحلیلی جرم پولشویی در سیستم بانکی در شرایطی که با تکیه بر فناوری الکترونیک انجام می‌پذیرد، می‌پردازد.

پیشینه تحقیق

- حاجیان (۱۴۰۲) در پژوهش خود با عنوان «مروری بر مفهوم و مراحل پولشویی» به بررسی مفهوم و مراحل پولشویی پرداخت و بیان می‌دارد؛ هر چه زمینه پولشویی در یک کشور بیشتر فراهم باشد، به تبع آن میزان جرم و جنایت و تخلفات افزایش پیدا می‌کند. همچنین معتقد است، بهترین شیوه جلوگیری از قاچاق، فعالیت‌های تروریستی، فرار مالیاتی و ... از بین بردن شرایط و زمینه‌های پولشویی است و برای پیشرفت اقتصادی و اجتماعی، کشورها باید از روش‌های مقابله با پولشویی استفاده کنند.

- قاسم‌زاده (۱۴۰۱) در تحقیقی با عنوان «پولشویی الکترونیکی و مبانی حقوقی پیشگیری از آن»، به این نتیجه می‌رسد که؛ دو بستری که زمینه پولشویی را فراهم می‌آورد، بستر مالی و بستر رایانه‌ای می‌باشند. همچنین بیان می‌دارد که فناوری‌های نوین همانند بانکداری الکترونیک افزون بر مزایای مشروع بی‌شمار، ابزار بسیار ارزشمندی برای

پولشویان به شمار می‌روند و باید با سیاست‌های اصولی از سوء استفاده‌های ناشی از آن جلوگیری شود.

- بختیاری (۱۴۰۰) در تحقیق خود با عنوان «نقش نظام بانکی در زمینه سازی جرم پولشویی در ایران»؛ اخلال و بی‌ثباتی در اقتصاد، کاهش درآمد دولت، کاهش کنترل دولت بر سیاست‌های اقتصادی، تغییر جهت سرمایه‌گذاری و خروج سرمایه از کشور، تضعیف امنیت اقتصادی، تضعیف بخش خصوصی و ایجاد موانع برای آن‌ها، تضعیف بازارهای مالی، تاثیر منفی بر نرخ بهره و ارز و افزایش ریسک اعتباری را از آثار پولشویی عنوان نمود و بیان می‌دارد؛ پولشویی منجر به انتقال قدرت اقتصادی از بازار، دولت و شهروندان به مجرمان و سازمان‌های مختلف می‌گردد.

- حقی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهش خود تحت عنوان «تبیین ساختار مندی عوامل موثر در چالش‌های مبارزه با پولشویی» به این نتیجه رسیده‌اند که برای اتخاذ تدابیر مناسب پیشگیرانه برای جلوگیری از پولشویی، نظارت موثر بانک مرکزی بر نحوه تاسیس و اداره بانک‌ها و موسسات مالی خصوصا بانک‌های خصوصی لازم است. در این پژوهش اجرای دقیق قوانین و مقررات حوزه مبارزه با پولشویی در زمینه ساز و کارهای بین‌المللی مبارزه با پولشویی، همچنین عواملی نظیر طراحی ساختار نظارتی موثر مانند نظارت کارآمد قضایی، توسعه دولت الکترونیک و... نیز از راهکارهای مطرح جهت مبارزه با پولشویی مطرح شده‌اند.

- هندیانی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «تدوین الگوی اقدامات اجرایی کشف جرم در مبارزه با پولشویی»؛ به مدل معادلات ساختاری دست یافتند که در آن اقدامات اجرایی کشف جرم شامل چهار حوزه اصلی می‌شود: وزارت اطلاعات ۸ اقدام، پلیس امنیت اقتصادی ۱۳ اقدام، پلیس آگاهی ۶ اقدام و پلیس مبارزه با مواد مخدر ۶ اقدام. این اقدامات پس از رتبه بندی، منجر به تدوین الگوی اقدامات اجرایی کشف جرم در مبارزه با پولشویی شد که فراهم کننده رویکرد چندنهادی و مدیریتی است.

- سنیاوسکا و همکاران^۱ (۲۰۱۹) در پژوهش خود با عنوان «امنیت سیستم بانکی الکترونیکی

1. Syniavska I et al.

در زمینه مقابله با کلاهبرداری در بانکداری الکترونیکی؛ در این تحقیق مدلی ارائه نموده‌اند که روند مقابله با کلاهبرداری در بانکداری الکترونیکی را توصیف می‌نماید. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که مدل سازی مقابله با کلاهبرداری بانکی به دلیل نیاز به جمع آوری داده‌های واقعی یک مسئله کاملاً پیچیده است، چون آمار دقیقی از هک بانک‌ها و انواع کلاهبرداری اینترنتی در زمینه مسائل بانکی وجود ندارد.

- ابو شتاب و ماتالاکا^۱ (۲۰۱۵) در تحقیق خود با عنوان «مسائل مربوط به امنیت و تقلب در بانکداری الکترونیک» با هدف بررسی مسائل امنیتی مرتبط با بانکداری الکترونیک با در نظر داشتن مواردی از جمله انواع مختلف حملات به سیستم بانکی و همچنین برخی از راهبردهای شناسایی فریب و کلاهبرداری و روش‌های جلوگیری و مقابله با حملات، به این نتیجه رسیده‌اند که نظارت بر تراکنش‌ها به عنوان موثرترین مدل و کیبوردهای مجازی، حفاظت از مرورگر و شناسایی دستگاه به عنوان ضعیف‌ترین مدل‌ها شناسایی شده‌اند.

- لوکی^۲ (۲۰۱۵) در پژوهشی تحت عنوان «مزایا و تهدیدات امنیتی در بانکداری الکترونیکی»؛ عنوان نمود چالش‌هایی که موجب مخالفت بانکداری الکترونیک به شمار می‌روند عبارتند از نگرانی‌های مربوط به امنیت و حفظ حریم اطلاعات؛ و تمرکز فعلی بر امنیت انتقال اطلاعات بر روی پروتکل‌ها و نقص در محاسبات انتهایی تا پایان است.

مبانی نظری

با توجه به این که در گذشته «پول نقد» وسیله رایج پرداخت محسوب می‌شد، بزهداران از طرق مختلف مرتکب جرم پولشویی می‌شدند تا منشأ مال نامشروع مشخص نشود. با این حال، از آنجا که در دوره کنونی از اهمیت پول نقد به عنوان یک وسیله پرداخت کاسته شده و کارت‌های اعتباری جای پول نقد را گرفته‌اند، لذا مرتکبان جرم پولشویی ممکن است به دنبال روش‌های جدید برای ارتکاب این جرم باشند (دانش ناری و همکاران، ۱۴۰۲: ۳۳).

1. Abu- Shanab & Matalqa
2. Lukic

«پولشویی»^۱ از اصطلاحات حقوق جزا بوده و فرآیندی است که طی آن، منبع اصلی درآمدهای حاصل از اعمال مجرمانه، مخفی نگه داشته‌شده و به این درآمدها جلوه‌ای پاک و حاصل از اعمال قانونی بخشیده می‌شود. به عبارت دیگر سازوکاری است که از طریق آن درآمدهای نامشروع ناشی از فعالیت‌های غیرقانونی و سازمان‌یافته، مشروع جلوه داده می‌شود. در تعریفی دیگر، پولشویی در توصیف فرآیندی است که در آن پول غیر قانونی یا کثیف که حاصل فعالیت‌های مجرمانه مورد استفاده قرار می‌گیرد (حقی و همکاران، ۱۳۹۹: ۲۵۴).

سازمان بین‌المللی پلیس کیفری نیز این تعریف را از پولشویی ارائه کرده است: پولشویی عبارتست از هر نوع عمل یا اقدام به عمل برای مخفی کردن یا تغییر ظاهر هویت عواید نامشروع به طوری که وانمود شود از منابع قانونی سرچشمه گرفته‌اند (بلند نظر، ۱۳۹۹: ۹). عملیاتی که امروزه به عنوان پول شویی شناخته می‌شود سابقه طولانی دارد؛ چنان که به نظر برخی از محققان: هیچ‌کس نمی‌تواند واقعاً یقین داشته باشد که پول شویی اولین بار چه زمانی شروع شده است. به هر حال ما می‌توانیم مطمئن باشیم که این عمل طی چند هزار سال اتفاق می‌افتاده است. در چین بعضی از بازرگانان حدود ۲۰۰۰ سال قبل از میلاد مسیح اموالشان را از دید حاکمانی که آن اموال را از آنان گرفته و آن‌ها را تبعید می‌کردند مخفی می‌نمودند. افزون بر اخفای دارایی، آن‌ها می‌بایست اموال را منتقل کرده و در مشاغلی در بیرون از ایالات و حتی بیرون از چین سرمایه‌گذاری می‌کردند. به این ترتیب ارکان پول شویی، اخفاء، جابه‌جایی و سرمایه‌گذاری مال بوده است به گونه‌ای که ظاهراً شخص دیگری غیر از تحصیل‌کننده مال مدعی آن اموال گردد.^۲ با وجود این، محققان دیگری معتقداند: واژه پول شویی نشأت گرفته از مالکیت مافیا بر شست‌وشوخانه‌ها در ایالات متحده است. گنگسترهایی بودند که مبالغ کلانی پول نقد از طریق اخاذی، فحشا، قماربازی و قاچاق مشروبات الکلی به دست می‌آوردند. آن‌ها ناگزیر بودند منبعی قانونی برای این پول‌ها ترسیم نمایند. یکی از روش‌هایی که آن‌ها از طریق آن قادر بودند این کار را انجام دهند سرمایه‌گذاری در مشاغل قانونی در خارج از

1. Money Laundering

2. Countermoney Laundering. Com poB. htm.

کشور و آمیختن درآمدهای نامشروع با درآمدهای مشروعی بود که از این راه به دست می‌آوردند. شست‌وشوخانه‌ها توسط این گنگسترها انتخاب شده بود چون آن‌ها مشاغل نقدی بودند و این یک فرصت مناسب برای افرادی هم‌چون «آل کاپون» بود که آن‌ها را خریده بودند.^۱

به عقیده رابینسون رواج این واژه را می‌توان به زمان رسوایی واتر گیت مرتبط نموده و معتقد است که پول یا منبع وجوهی که به طور غیر قانونی به دست آمده است، از طریق نقل و انتقالات متوالی پنهان می‌شود تا در نهایت بتوان آن را به شکل مشروع جلوه داد.^۲ با عنایت به لزوم تبیین مفاهیم اصلی تحقیق، کوشش می‌کنیم پس از بیان به مفهوم پولشویی نوین یا پولشویی الکترونیک به بیان مراحل پولشویی، پردازیم.

۱- پولشویی نوین یا الکترونیک

اصطلاح پول «الکترونیک» به مکانیزم‌های پیشنهادی متنوع پرداخت الکترونیک که برای استفاده مشتریان جهت پرداخت‌های خرده فروشی طراحی شده است اشاره دارد (برنتسن، ۲۰۰۵). در تعریفی دیگر پول الکترونیک مانده پولی است که به صورت الکترونیک بر روی یک کارت «منبع ارزش» ثبت شده است (الای، ۱۹۹۶: ۳).

توسعه فناوری اطلاعات، آثار مثبتی در عرصه‌های مختلف اقتصادی و جوامع بهره بردار از این فناوری گذاشته است. یکی از تاثیرهای مثبت این فناوری، فراهم کردن بستری مناسب جهت برقراری مراودات تجاری و اقتصادی است. این پدیدی نوظهور که در بستر فناوری اطلاعات و ارتباطات شکل گرفته «تجارت الکترونیک»^۳ نام دارد که اگر در محیط امن و مناسب راهبری شود بسیار موثرتر از تجارت سنتی است. در این بین، بانک‌ها نیز خود را با فناوری‌های ارتباطات و اطلاعات همگام و همسو کرده‌اند. جرائمی نظیر پولشویی، کلاهبرداری و جعل که در حوزه تجارت الکترونیک اتفاق می‌افتند عمدتاً ماهیت اقتصادی و مالی دارند و در قلمرو رشد مطالعاتی مستقلی تحت عنوان حقوق کیفری اقتصاد جای

1. <https://financialcrimeacademy.org/the-history-of-money-laundering/>

2. <https://financialcrimeacademy.org/the-history-of-money-laundering/>

3. e-commerce

می‌گیرند. این جرائم که اصطلاحاً جرائم «بقه سفیدی» نامیده می‌شوند ویژگی خاصی دارند که ناشی از طبقه اجتماعی و وضعیت بزه‌کاران آن است (کروال، ۲۰۰۱: ۵).

افزون بر این پولشویی یکی از مهم‌ترین جرائم مالی سازمان یافته در حوزه ی تجارت الکترونیکی است و در بستر فناوری‌های نوین و تحولات سیستم ارتباطات از راه دور و تحت پوشش بانکداری الکترونیکی که یکی از مظاهر تجارت الکترونیکی است تحقق می‌یابد (تقوایی و همکاران، ۱۴۰۰: ۵). این فناوری نوین چنان برای پولشویان شگفت‌زا بود که آن را ساحل نجات و بهشت خود نامیده‌اند (اسکوپر، ۲۰۰۲: ۳۰۵).

پولشویی از طریق بانک داری الکترونیکی به هر دو روش مستقیم و غیرمستقیم انجام می‌شود. در روش مستقیم فرد پولشوا از طریق رابطه‌ی مستقیمی که با مؤسسه‌ی مالی دارد با ارائه‌ی هویت به روشی که نیت و قصد واقعی‌اش پنهان بماند، به راحتی عملیات پولشویی را انجام می‌دهد. در این روش فرد پولشو با استفاده از فناوری امضای دیجیتال و از طریق اینترنت به صورت مستقیم با مؤسسه مالی مربوطه ارتباط پیدا می‌کند و بدون حضور فیزیکی در بانک یا مؤسسه مالی حساب باز کرده، با ارائه‌ی هویت‌های ساختگی و حتی جعل امضای دیجیتال، بدون اینکه توجه کسی را به خود جلب کند، مراحل پولشویی را انجام می‌دهد. روش دیگر مورد استفاده در پولشویی الکترونیکی، روش غیرمستقیم است. در این روش از رابطه مستقیم با مؤسسه مالی اجتناب می‌شود. هدف از چنین رابطه‌ای آن است که این معامله به عنوان یک معامله‌ی مشکوک گزارش نشود. پولشویی الکترونیکی اغلب با استفاده از روش غیرمستقیم صورت می‌گیرد. زیرا در این روش، کارسریتر پیش می‌رود، بدون اینکه توجه مقامات را به این نکته جلب کند که پول از منشاء غیرقانونی و غیرمشروع به دست آمده است. (وایزی و جمشیدی، ۱۳۹۶: ۵)

۲- مراحل پولشویی

پولشویی فرآیندی پیچیده است و چرخه انجام آن طولانی می‌باشد. مراحل پولشویی الکترونیکی عبارتند از: ۱. مرحله‌ی جای‌گذاری الکترونیکی^۱: ۲. مرحله لایه گذاری

۱. در این روش پولشو می‌تواند به راحتی و با استفاده از پول‌های الکترونیکی و توسط کارت‌های هوشمند، درآمدهای مجرمانه‌اش را با قابلیت بی‌نامی یا ناشناختگی که به صورت پول الکترونیکی در آمده، رد و بدل کند

الکترونیکی^۱: ۳. یکپارچه‌سازی یا ادغام الکترونیکی^۲ است (میر علایی، ۱۳۹۳: ۳۲). بیان مراحل فوق موید این نیست که پولشویان حتماً این مراحل را برای اهداف مجرمانه خود طی می‌کنند با این حال مطالعه و بررسی فعالیت‌های پولشویان نشان می‌دهد که فعالیت‌های پولشویان همواره این مراحل را دربر داشته است. گفتنی است یکی از دلایلی که گاه پولشویی را به عنوان جرائم سازمان‌یافته فراملی معرفی می‌شوند این است که معمولاً هر یک از مراحل پولشویی در کشوری که بستر مناسبی برای تحقق آن را دارد به اجرا درمی‌آید. بدین ترتیب غالباً مرحله جای‌گذاری در همان کشور محل درآمد جرم پولشویی رخ می‌دهد و برای تحقق مرحله دوم ممکن است پولشویان از بانک‌ها و یا مراکز تجاری بین‌المللی که از امکانات مناسبی برخوردار هستند، استفاده نمایند و در مرحله سوم، ضرورتاً عواید حاصل را به کشورهای دارای ثبات اقتصادی بالا است، انتقال می‌دهند.

روش‌شناسی

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی است و در آن از روش آمیخته (کیفی - کمی) استفاده شده است. در بخش کیفی، برای شناسایی عوامل موثر بر پولشویی و راهکارهای مبارزه با پولشویی با استفاده از تحلیل مضمون انجام شد. براون و کلارک^۳ (۲۰۰۶) فرآیند تحلیل مضمون را در شش مرحله توصیف کرده‌اند که در مرحله اول محقق باید خود را در داده‌ها غرق کند و با آن کاملاً آشنا سازد. مرحله دوم؛ شامل برچسب‌گذاری یا نام‌گذاری ویژگی‌ها و جنبه‌های مهم داده‌ها در ارتباط با سؤالات تحقیق است که به آن کدگذاری می‌گویند. محقق

۱. در این مرحله مجرم سعی می‌کند تا پول را از منشاء اصلی‌اش جدا کند. او می‌تواند به سادگی این کار را به وسیله انتقال پول از طریق شماره حساب در بانک‌های مختلف به منظور خرید ظاهری کالاها جهت فروش مجدد یا از طریق شرکت‌های برون مرزی که در نظام‌های حقوقی مختلف قرار دارند، انجام دهد.

۲. در پولشویی به روش الکترونیکی یک راه ساده این است که پولشو با ایجاد یک شرکت پوششی که قرار است ظاهراً خدماتی را ارائه کند، مانند فراهم‌کنندگان خدمات اینترنتی، یک حساب بانکی افتتاح کند. پولشو حتی ملزم نیست تا خدماتی را هم ارائه دهد و در مقابل، او از این شرکت به عنوان یک پوشش استفاده می‌کند تا این طور وانمود شود که خدماتی که فراهم می‌گردد در عوض پرداخت وجوهی است که این وجوه در حقیقت منشاء مجرمانه داشته و از مرحله‌ی دوم (لایه‌گذاری) نیز گذشته است.

باید تمامی اجزای داده‌ها را کدگذاری کرده سپس تمامی کدها را به همراه چکیده داده‌های مرتبط با آن کدها گردآوری کرده و کنار هم قرار دهد. در مرحله سوم جستجو و شناسایی مضامین صورت می‌گیرد. این مرحله با گردآوری و کنارهم قرار دادن همه داده‌های کدگذاری شده مرتبط با هر مضمون پایان می‌یابد. در مرحله چهارم که بازبینی و مرور مضامین است دو یا چند مضمون با هم ادغام شده و کل مجموع داده بازبینی می‌شود. مرحله پنجم تعریف و نام‌گذاری مضامین است که محقق باید شرح و تحلیل کاملی را همراه با جزئیات درباره هر مضمون ارائه دهد. سپس باید ماهیت هر مضمون را شناسایی کرده و نام یا برچسب گیرا، خلاصه و مرتبط برای مضامین انتخاب نماید. و در نهایت مرحله ششم گزارش دهی است. نوشتن گزارش یک بخش اساسی از فرآیند تحلیل در تحلیل مضمون است. در این مرحله محقق باید روایت تحلیلی و چکیده‌های برجسته کدگذاری شده را با یکدیگر ببافد و یک داستان متقاعدکننده و منسجم درباره داده‌ها به خواننده ارائه دهد و آن را در بستر داده‌ها در ارتباط با ادبیات موضوع ارائه نماید.

جامعه آماری بخش کیفی همان منابع نوشتاری یا متون مرتبط با پولشویی هستند که قابل دسترسی و دانلود بودند. برای شناسایی کتاب‌ها، مقالات و سایر منابع مرتبط از موتور جستجوی گوگل و پایگاه‌های معتبر اطلاعاتی از جمله ایران داک، گنج، مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، وبسایت مجلات معتبر علمی پژوهشی داخلی، ساینس دایرکت، الزویر و ... استفاده شد. از بین ۵۷ منبع شامل مقاله، پایان نامه و کتاب شناسایی شده، ۲۰ منبع علیرغم این که در عنوان، چکیده یا واژگان کلیدی یکی از کلیدواژه‌های پولشویی را در بر داشتند اما فاقد کد مرتبط با سؤالات و اهداف این پژوهش بودند. در مجموع ۳۷ منبع حاوی کدهای مرتبط بودند که این تعداد همان نمونه منتخب بخش کیفی این پژوهش محسوب می‌شوند. در واقع نحوه نمونه‌گیری هدفمند بود یعنی منابع داده‌ای انتخاب شده و مورد استفاده قرار گرفتند که حاوی کد مرتبط با اهداف و سؤالات پژوهش بودند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی از نرم افزار Maxqda2020 استفاده شد.

در بخش کمی، جامعه آماری تحقیق حاضر را کارکنان بانک‌های استان خوزستان (متشکل از مدیران، معاونت‌های اعتباری و معاونت‌های حقوقی در سطح ستاد و شعب) تشکیل می‌دهد

که با استفاده از جدول کرجسی - مورگان تعداد ۱۵۰ نفر حجم نمونه تحقیق را در بخش کمی تشکیل دادند. جهت پایایی بخش کیفی، از کاپای کوهن استفاده شده است. با توجه به اینکه آزمون کاپا در نرم افزار تعبیه شده است. ضریب کاپا عددی بین صفر تا یک است که هر چه به یک نزدیکتر باشد پایایی بالاتری دارد، در این تحقیق ضریب کاپا عدد ۰/۸۷ حاصل شد که نشان از پایایی بالای آن دارد. جهت روایی پرسشنامه، از روایی محتوایی استفاده شد. به همین جهت، پرسشنامه‌ها به مطالعه خبرگان و اساتید درآمده و نظرات آنها در پرسشنامه اعمال شد. پایایی پرسشنامه نیز براساس آلفای کرونباخ بررسی شد که با توجه به آنکه ضریب همه متغیرها بالاتر از حد مجاز یعنی ۰/۷ بود بنابراین پایایی نیز تایید شد. روش تحلیل داده‌ها در بخش کمی با استفاده از نرم افزارهای SPSS و Smart-PLS انجام شد.

یافته‌ها

۱- بخش کیفی

پس از شناسایی و نام گذاری مضامین پایه که تعداد ۷۱ مضمون پایه بدست آمد، مضامین سازمان دهنده شناسایی شدند. بدین منظور، ابتدا مضامین اصلی که وجه اشتراک زیادی باهم داشته یا حول یک موضوع یا ویژگی خاص بودند باهم ترکیب شده و یک مضمون سازمان دهنده را شکل دادند. حاصل این کار ۲۱ مضمون سازمان دهنده بود که در جدول ذیل آمده است. سپس مضامین سازمان دهنده نیز به همین منوال باهم ترکیب شده و ذیل مضامین فراگیر قرار گرفتند. از ترکیب مضامین سازمان دهنده، ۶ مضمون فراگیر شناسایی شدند که در جدول زیر آمده‌اند.

جدول شماره (۱) - انواع پولشویی از طریق سیستم بانکی

مضامین پایه	مضامین سازمان دهنده	مضامین فراگیر
واردات کالا بیش از ارزش واقعی	سوء استفاده از اعتبار اسنادی	انواع پولشویی از طریق سیستم بانکی
صادرات کالا کمتر از ارزش واقعی		
اعتبار صوری		
گشایش اعتبار اسنادی با در نظر گرفتن حق کمیسیون بالا برای واسطه		
گشایش اعتبار اسنادی با توصیف کلی از کالا		
رد کردن اعتبارات اسنادی توسط ذینفع اعتبار اسنادی با بهانه مغایر		
فزودن یا کاهش ناگهانی نرخ مواد در اعتبارات اسنادی		
ضمانت نامه پیش پرداخت	سوء استفاده از ضمانت نامه	انواع پولشویی از طریق سیستم بانکی
ضمانت نامه حسن انجام کار		
ضمانت نامه شرکت در مناقصه		
ضمانت نامه در مقابل صددرصد وجه نقد		
جعل امضای دیجیتال	پولشویی مستقیم	انواع پولشویی از طریق سیستم بانکی
پنهان کاری در ساختارهای تجاری		
استفاده نادرست از تجارت‌های قانونی		
بکاربردن اسناد و هویت‌های ساختگی		
سوء استفاده از مسائل مربوط به صلاحیت قانونی بین‌المللی		

جدول شماره (۲) - چالش‌ها و پیامدهای پولشویی

اعمال صلاحیت	چالش‌های پیشگیری از پولشویی	پیامدهای پولشویی
فرامرسی بودن محیط سایبر		
مسئولیت در برابر پیشگیری از پولشویی الکترونیکی در فراسوی مرزها سازوکارهایی فراملی در رویارویی با پولشویی الکترونیکی		
بیرون بودن از نظارت معمول	فضای عمیق و تاریک (دارک نت ها)	بی ثباتی در اقتصاد
سردرگم بودن متصدی پیشگیرانه بدلیل نامعلوم بودن محیط		
نگهداری اصل وجوه و عواید حاصل از جرم	افزایش هزینه‌های دولت	تضعیف امنیتی اقتصادی
سرمایه گذاری جهت گمراه کردن رد وجوه غیرقانونی		
هزینه مربوط به ایجاد فضای امن برای مرزهای کشور		
هزینه‌های دولتی مربوط به محاکم و دادگاه‌های رسیدگی کننده	هزینه‌های مربوط به اشتغال	تأثیر بر بخش واقعی اقتصاد
تصمیم‌گیری‌های جبرانی دولت برای پرداخت سود تسهیلات بانکی		
فعالیت‌های تبهکارانه	اخلال و بی‌ثباتی در اقتصاد تخریب بازارهای مالی گسترش رقابت ناعادلانه و افزایش نامتعارف قیمت‌ها برهم زدن تعادل تجارت خارجی	تأثیر منفی بر توزیع درآمد، تولید و اشتغال
افزایش ریسک سرمایه‌گذاری		
کاهش رفاه بخش عمومی		
ایجاد موانع در بخش خصوصی سازی	ایجاد بی‌ثباتی در تقاضای پول، نرخ ارز و نرخ سود بانکی افزایش نوسانات نرخ ارز و نرخ سود بانکی	تأثیر بر بخش مالی اقتصاد
افزایش اعطای اعتبارات		
افزایش جریان ورود و خروج سرمایه	تغییر در سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی افزایش فساد در بخش مالی و تهدید امنیت اقتصادی	

جدول شماره (۳) - راهکارهای پیشگیری و مبارزه با پولشویی

اطلاع رسانی عمومی درباره تمام قوانین پولشویی	کنترل بیرونی از طریق بانک مرکزی	راهکارهای پیشگیری و مبارزه با پولشویی
بررسی شرایط موسسات اعتباری در زمان تاسیس		
نظارت بر فعالیتهای موسسات بعد از اخذ مجوز		
کنترل ارزی	کنترل متغیرهای اقتصادی	
اعطای نظارت بر فعالیتهای مالی		
وصول مالیات		
تهیه گزارش‌های آماری	راهکار مبتنی بر ظرفیت سازی	
محدود کردن عملیات و ظرفیت کارت‌های هوشمند		
متصل کردن فناوری‌های جدید پرداخت به موسسات مالی و حساب بانکی		
توسعه ظرفیتهای فناوری اطلاعات جدید	راهکار مبتنی بر استانداردها	
الزام به داشتن رویه‌های استاندارد مثبت اطلاعات		
تلاش برای همسان سازی استانداردها		
محدود کردن انواع خدمات مجاز پیوسته		

جدول شماره (۴) - راهکارهای پیشگیری و مبارزه با پولشویی

جامعیت قانون	عوامل قانونی	ابعاد ساختاری مبارزه با پولشویی
نظام قضایی کارآمد و مستقل		
مصادره اموال ناشی از جرایم سازمان یافته		
بروزرسانی و اصلاح قوانین		
توسعه و اجرای سیاست‌ها و فعالیتهای مبارزه با پولشویی	عوامل سیاسی	
عواقب سیاسی، فرهنگی و اجتماعی انتفاع پولشویان در جامعه		

جدول شماره (5) - راهکارهای پیشگیری و مبارزه با پولشویی

طراحی ساختار نظارتی موثر برای مقابله با پولشویی	همکاری‌های داخلی	ابعاد کارکردی مبارزه با پولشویی
اصلاح سیستم مالیاتی و ممانعت از فرار مالیاتی		
توسعه دولت الکترونیک		
هدایت افکار عمومی	نقش مردم	
آشنایی عموم افراد جامعه با موضوع پولشویی		
مطالبه‌گری از جانب مردم		
مقررات ردیابی وجوه نقد	شفافیت مالی	
فرهنگ سازی جهت شفافیت مالی		
نظارت بر نقل و انتقال الکترونیک		

مطابق یافته‌های پژوهش، روش‌های مورد استفاده پولشویان از طریق سیستم بانکی بریا دستیابی به اهداف خود شامل مواردی نظیر: گشایش اعتبار اسنادی بدون توصیف دقیق کالا و بدون ارائه پروفرم، در نظر داشتن کمیسیون بالا برای واسطه خارجی جهت انتقال منابع نامشروع خود از بانکی به بانک دیگر و استفاده از ضمانت نامه‌هایی نظیر ضمانتنامه پیش پرداخت، حسن انجام کار، شرکت در مناقصه از طریق تعامل با مشتریان صوری و و پولشویی مستقیم با سوء استفاده از ویژگی‌های بانک‌داری الکترونیک همانند فن‌آوری امضای دیجیتال، افتتاح حساب‌های غیر حضوری با ارائه هویت ساختگی، جعل امضای دیجیتال و ... می‌باشد.

بعد دوم مورد بررسی در این پژوهش چالش‌های پیشگیری از پولشویی در فضای الکترونیک می‌باشد که به علت ویژگی‌های ذاتی این محیط همانند فرامرزی بودن محیط سایبر که خارج از مرز و سرزمین دولت‌ها است و در مالکیت هیچ نهاد یا کشوری نیست از چالش‌های

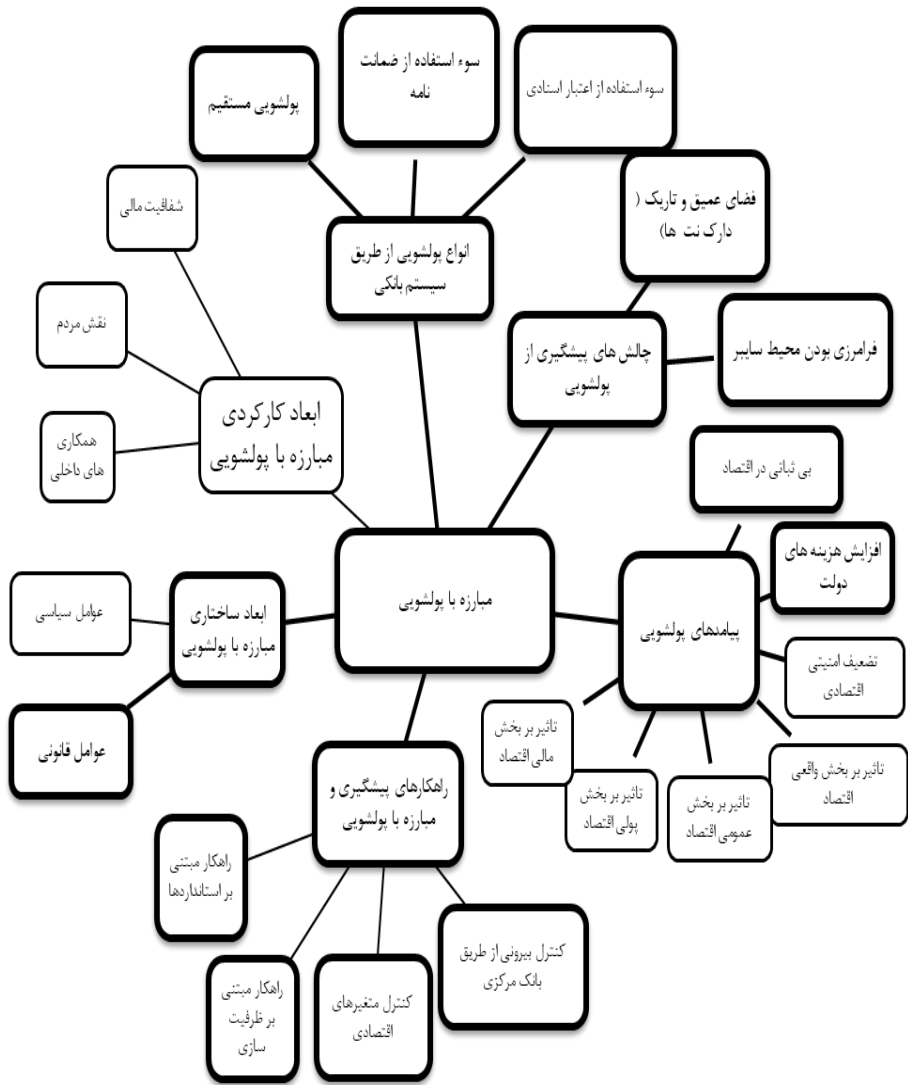
اساسی در این زمینه می‌باشد. هم‌چنین دارکنت‌ها یا شبکه‌های اینترنتی خصوصی از دیگر چالش‌ها است که امکان اعمال نظارت کامل و معمول بر آن‌ها وجود ندارد که این امر منجر به بلا تکلیفی متصدیان پیشگیری همانند مقامات قضایی و پلیس بین‌الملل خواهد شد.

بعد سوم مورد بررسی در این پژوهش پیامدهای پولشویی می‌باشد که بی‌ثباتی و اخلال در نظام اقتصادی، افزایش هزینه‌های دولت، تضعیف امنیت اقتصادی و تاثیر مخرب بر بخش پولی و مالی اقتصاد را می‌توان از جمله پیامدهای آن برشمرد.

بعد چهارم مورد بررسی، ارائه راهکارهایی جهت پیشگیری و مبارزه با پولشویی در جامعه می‌باشد که نظارت همه جانبه بانک مرکزی، نظارت مطلوب و بیشتر بر ارزهای خارجی، وصول مالیات‌ها و اتخاذ تدابیری جهت جلوگیری از فرار مالیاتی، راهکارهای مبتنی بر ظرفیت سازی از جمله محدودیت در سقف تراکنش‌های نقدی، محدود کردن عملیات کارت‌های هوشمند و از جمله راهکارهای شناسایی شده در این پژوهش می‌باشد.

ابعاد ساختاری مبارزه با پولشویی پنجمین بعد مورد پژوهش می‌باشد که می‌توان با توسل به عوامل قانونی همانند نظام قضایی مستقل و کارآمد و برخورد مقتدرانه نیروهای پلیس قضایی و بین‌الملل جهت برخورد با پولشویان و مصادره اموال ناشی از جرم و هم‌چنین توسعه برنامه‌ها و سیاست‌های مبارزه با پولشویی گامی مهم در این زمینه برداشت.

آخرین بعد مورد بررسی در این پژوهش، بررسی ابعاد کارکردی جهت مبارزه با پولشویی می‌باشد. طراحی ساختارهای تخصصی نظامی توسط مقامات قضایی و پلیس و هم‌چنین بانک‌ها، روشنگری افکار عمومی در مورد پدیده پولشویی، الزام به شفافیت مالی اشخاص حقیقی و حقوقی، نظارت بر نقل و انتقال الکترونیکی و از ابعاد شناسایی شده جهت مبارزه با پولشویی می‌باشد. در نتیجه، ابعاد و مولفه‌های پولشویی و راهکارهای مبارزه با پولشویی به شکل زیر می‌باشد:

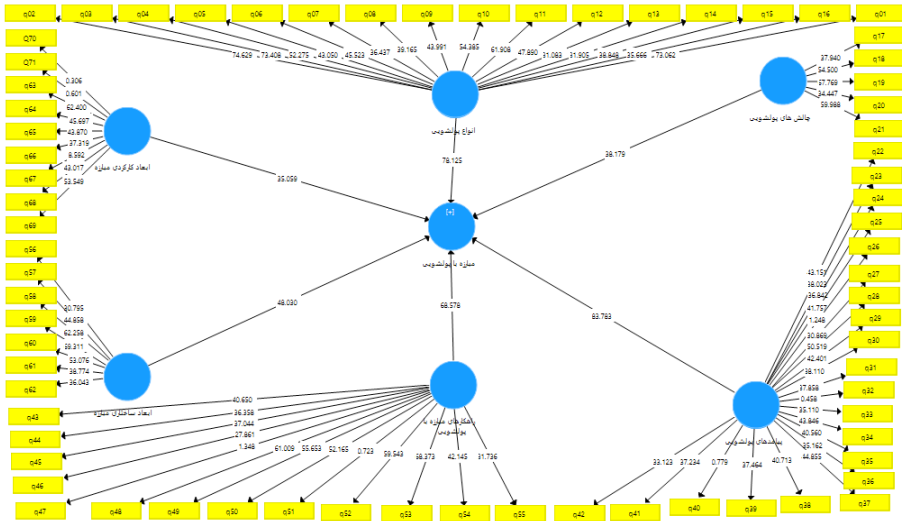

۲- بخش کمی

۱-۲- برازش مدل ساختاری

برازش یا بازنمایی موفقیت مدل ساختاری یافته‌های کمی پژوهش به شرح شکل زیر می‌باشد.

۲-۲- ضرایب رگرسیونی و سطح معناداری آن‌ها

متغیر	ضریب مسیر	آماره تی	سطح معنی داری
ابعاد ساختاری مبارزه - « مبارزه با پوششوی	۰,۲۱۲	۴۸,۰۳۰	۰,۰۰۰
ابعاد کارکردی مبارزه - « مبارزه با پوششوی	۰,۱۹۵	۳۵,۰۵۹	۰,۰۰۰
انواع پوششوی - « مبارزه با پوششوی	۰,۵۶۰ -	۷۸,۱۲۵	۰,۰۰۰
راهکارهای مبارزه با پوششوی - « مبارزه با پوششوی	۰,۴۸۶	۶۸,۵۷۸	۰,۰۰۰
پیامدهای پوششوی - « مبارزه با پوششوی	۰,۶۱۵ -	۸۳,۷۸۳	۰,۰۰۰
چالش‌های پوششوی - « مبارزه با پوششوی	۰,۲۰۶ -	۳۸,۱۷۹	۰,۰۰۰

مطابق جدول فوق، با توجه مقادیر تی که بالاتر از حد استاندارد یعنی ۱/۹۶ هستند و همچنین با توجه به آنکه سطح معنی‌داری تمام متغیرها از میزان مجاز آن یعنی ۰/۰۵ کمتر است، بنابراین تمامی فرضیه‌های تحقیق مورد تایید قرار می‌گیرند. متغیرهای راهکارهای مبارزه با پولشویی، ابعاد ساختاری و ابعاد کارکردی مبارزه با پولشویی بر مبارزه با پولشویی تاثیر مثبت و معنی‌دار داشته‌اند و انواع پولشویی از طریق سیستم بانکی، پیامدهای پولشویی و چالش‌های پولشویی بر مبارزه با پولشویی تاثیر معنی‌دار و معکوس داشته است.

نتیجه‌گیری

تحولات شگرف پدید آمده در نظام پولی و بانکی جهان به واسطه توسعه فناوری اطلاعات، با وجود مزایای بی‌شمار، محیط مناسبی را برای پولشویی و به ویژه پولشویی الکترونیکی به وجود آورده است. لذا اتخاذ تدابیر منسجم و نظام مند در سطح ملی و بین‌المللی برای جلوگیری از ورود پول‌های کثیف به نظام پولی و بانکی از اهمیت به‌سزایی برخوردار است. بنابراین این پژوهش با هدف شناسایی مؤلفه‌های پیشگیری از بزه پولشویی الکترونیکی و در نهایت ارائه راهکارهایی برای مبارزه با آن در نظام بانک‌داری الکترونیک انجام شده است. در همین راستا، شش مضمون فراگیر شامل انواع پولشویی از طریق سیستم بانکی، چالش‌های پیشگیری از پولشویی، پیامدهای پولشویی، راهکارهای پیشگیری و مبارزه با پولشویی و ابعاد ساختاری و کارکردی مبارزه با پولشویی به عنوان مولفه‌های موثر بر پیشگیری از بزه پولشویی الکترونیکی مورد شناسایی قرار گرفت. نتایج به دست آمده از این پژوهش نشان می‌دهد:

متغیرهای راهکارهای پیشگیری و مبارزه با پولشویی، ابعاد ساختاری و ابعاد کارکردی مبارزه با پولشویی بر مبارزه با پولشویی تاثیر مثبت و معنی‌دار دارند و با اتخاذ مضامین و راهکارهای شناسایی شده می‌توان گامی موثر برای مبارزه با پولشویی برداشت. همچنین نتایج این تحقیق بیانگر این است که سه مولفه‌ی انواع روش‌های پولشویی از طریق سیستم بانکی، پیامدهای پولشویی و چالش‌های پیشگیری از پولشویی بر مبارزه با پولشویی تاثیر معنی‌دار و معکوس داشته است که می‌توان با بکارگیری رویکرد مناسب از جمله اعمال

کنترل و نظارت متناسب با موضوع توسط ارکان مربوطه و افزایش همکاری‌های بین‌المللی، پلیسی، قضایی و در جهت جلوگیری و کاهش اقدامات مجرمانه پولشویان و آثار مخرب این اعمال مجرمانه اقدام نمود. افزون بر این نتایج به دست آمده در این پژوهش هم‌راستا با پژوهش‌های انجام شده توسط حاجیان (۱۴۰۲)، قریشی محمدی (۱۴۰۱)، بختیاری (۱۴۰۰) و حقی و همکاران (۱۳۹۹) می‌باشد.

پیشنهادهای کاربردی

با توجه به نتایج به دست آمده از پژوهش پیشنهاد می‌شود:

- اعمال محدودیت و تفکیک حساب‌های مختلف افراد به حساب‌های شخصی و تجاری به منظور رصد مقادیر و منشأ نقدینگی و همچنین پیشگیری از فرار مالیاتی در دستور کار کشورها قرار گیرد.

- برای ایجاد محدودیت‌هایی بر نقل و انتقال وجوه به یا از حساب اشخاص صغیر و محجور به منظور جلوگیری از سوء استفاده از این حساب‌ها، قواعدی مشخص وضع گردد.

- هوشمندسازی نرم افزارهای مورد استفاده در بانکداری متمرکز به منظور شناسایی و ارسال اتوماتیک تراکنش‌های مشکوک به پولشویی به مرکز اطلاعات مالی و ادارات ذیربط در دستور کار قرار گیرد.

- ایجاد زیر ساخت‌های لازم در همه ی بانک‌ها و موسسات اعتباری در خصوص شناسایی دقیق مشتریان و همچنین شناسایی ذینفعان واقعی و همچنین ذینفعان واحد در دستور کار بانک قرار گیرد.

- اصلاح ساختار مالیاتی و اتخاذ تدابیری همچون اتصال نظام بانکی و بورس به نظام مالیاتی، به منظور پیشگیری از فرار مالیاتی و سوء استفاده پولشویان از این درگاه در دستور کار قرار گیرد.

- پیوستن به نهادهای بین‌المللی و افزایش همکاری با آن‌ها در زمینه بکارگیری و اجرایی نمودن قوانین بین‌المللی وضع شده برای مبارزه با پولشویی در دستور کار قرار گیرد.

- اتخاذ ساز و کارهای مناسب جهت دسترسی مناسب ارکان نظارتی به ویژه پلیس امنیت

- اقتصادی به سامانه‌های بانکی مرتبط با امور پولشویی جهت رصد اطلاعاتی و انجام اقدامات به موقع در دستور کار قرار گیرد.
- الزام به آموزش قوانین و دستورالعمل‌های وضع شده ی بانک مرکزی در زمینه ی مبارزه با پولشویی به کارکنان مؤسسات مالی و صرافی‌ها و استفاده از کمک‌های فنی I.M.F در دستور کار قرار گیرد.
 - کنترل نظام‌های امنیتی و اطلاعاتی کشورها در چارچوب مجوزهای قانونی بر درگاه‌ها و فن آوری‌های اطلاعاتی مورد استفاده جهت پولشویی همانند وب سایت‌های مورد استفاده و رمزیابی یا فیلترینگ آن‌ها و
 - برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی برای نیروهای پلیس بین‌الملل و قضات در مورد شیوه‌های نوین مورد استفاده بزهکاران جرم پولشویی در دستور کار قرار گیرد.
 - همکاری بانک مرکزی با سازمان انتظامی کشور و اتخاذ تدابیری برای ادارات کل مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم بانک‌ها برای گزارش موارد مشکوک به پولشویی به ارکان نظارتی همچون پلیس امنیت اقتصادی، اینترپل و پلیس مبارزه با مواد مخدر.
 - با توجه به فرامرزی بودن پدیده پولشوی عضویت در سازمان‌های جهانی مبارزه با پولشویی و پیوستن به کنوانسیون‌های بین‌المللی و منطقه‌ای و همکاری هر چه بیشتر با سایر کشورها و متقابلاً استفاده از همکاری آن‌ها مورد توجه قرار گیرد.

منابع

منابع فارسی

- امیری، سروش. (۱۳۹۴). همکاری‌های بین‌المللی اینترپل و امنیت بین‌المللی، فصلنامه سیاست، ۲(۶)، ۵۱-۶۸.
[/https://civilica.com/doc/803527](https://civilica.com/doc/803527)
- بختیاری، مهدی. (۱۴۰۰). نقش نظام بانکی در زمینه‌سازی جرم پولشویی در ایران، فصلنامه فقه و حقوق معاصر، ۷(۱۷)، ۱۳۱-۱۵۷.
<https://journals.icscr.ir/?p=2301>
- تقوایی، احمدرضا؛ خالدی، زینب؛ اشرفی، علی و حسین پور، سیدیحیی. (۱۴۰۰). ظرفیت فناوری اطلاعات در اختلاس و پولشویی و شیوه‌های جلوگیری از آن، دومین کنفرانس حقوق، علوم سیاسی و علوم انسانی، ۱-۹.
[/https://civilica.com/doc/1266207](https://civilica.com/doc/1266207)
- حاجیان، محسن. (۱۴۰۲). مروری بر مفهوم و مراحل پولشویی، فصلنامه مطالعات مدیریت، اقتصاد و کارآفرینی، ۴(۲)، ۴۶-۵۴.
https://www.jmek.ir/article_172747.html
- حقی، حسین علی؛ باقرزاده، محمدرضا؛ طبری، مجتبی و غلامی رودی، ذبیح‌اله. (۱۳۹۹). تبیین ساختارمندی عوامل موثر در چالش‌های مبارزه با پولشویی در نظام بانکی ایران، فصلنامه پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی، ۹۶(۲۸)، ۲۵۱-۲۸۴.
https://qjerp.ir/browse.php?a_id=2823&sid=1&slc_lang=fa
- دانش ناری، حمیدرضا؛ حشمتی، فائزه و ملکی، نرجس. (۱۴۰۲). جرائم سازمان یافته فراملی در دوره کوید ۱۹: با تأکید بر اسناد یورپل، مطالعات بین‌المللی پلیس، ۱۴(۵۳)، ۲۹-۵۰.
http://interpol.jrl.police.ir/article_100919.html
- شعبانی کنشتی، علی. (۱۴۰۰). اثرات منفی و زیانبار جرم پولشویی بر ارکان مالی و اقتصادی کشور و پیامدهای مخرب آن، فصلنامه بین‌المللی قانون یار، ۵(۲۰)، ۱-۲۷.
<http://www.journal-law.ir/1400/12>

- عظیمی، فاطمه و میرزایی، محمد. (۱۳۹۴). مبارزه با فساد مالی و پولشویی با تاکید بر نقش اینترنت، فصلنامه مطالعات بین‌المللی پلیس، ۶(۲۱)، ۲۸-۵۰.
http://interpol.jrl.police.ir/article_12884.html
- قاسم زاده علی رضا، بهزاد. (۱۴۰۱). پولشویی الکترونیکی مبانی حقوقی پیشگیری از آن، سومین کنفرانس ملی علوم انسانی و توسعه، شیراز، ۱-۸.
<https://civilica.com/doc/1498867>
- قریشی محمدی، فاطمه السادات. (۱۴۰۱). جرایم بانکی در فضای مجازی در حقوق ایران و اسناد بین‌الملل، فصلنامه فقه جزایی تطبیقی، ۲(۳)، ۴۵-۵۴.
https://www.jccj.ir/article_169950.html
- کتابی، علی و خداوردی زاده، نرجس. (۱۳۹۴). نقش بانک‌ها در توسعه تجارت الکترونیک، مجله توسعه مهندسی بازار.
https://www.irangn.ir/article_view.php?rahgiri=5146710477317368
- محدث خالصی، سید محمدرضا. (۱۳۹۶). بررسی تاثیر بانکداری الکترونیک بر عملکرد نظام بانکداری بدون ربا، سومین کنفرانس بین‌المللی مدیریت و کارآفرینی، ۱-۲۴.
<https://www.sid.ir/paper/896165/fa>
- میر علائی، نازنین. (۱۳۹۳). بررسی پولشویی الکترونیکی از منظر حقوق بین‌الملل. تهران، انتشارات مجد
- نجفی ابرند آبادی، علی حسین. (۱۳۷۶). بزهکاری سازمان یافته در حقوق کیفری فرانسه، تحقیقات حقوقی، ۲۱، ۳۱۳-۳۳۴.
<https://ensani.ir/fa/article/7063>
- وایزی، بهار، و جمشیدی، علیرضا. (۱۳۹۶). سیاست جنایی اجرایی ایران در قبال جرم پولشویی، کنفرانس ملی تحقیقات علمی جهان در مدیریت، حسابداری، حقوق و علوم اجتماعی، ۱-۲۰.
<https://www.sid.ir/paper/897182/fa>
- بلند نظر، احمد. (۱۳۹۹). فصلنامه علمی تخصصی فقه و حقوق نوین، ۱(۲)، ۱-۲۱.

https://www.jaml.ir/article_241960.html

- هندیانی، عبدالله؛ احسانی، بهمن؛ قاسمی، احمد و نیازخانی، مرتضی. (۱۳۹۹). تدوین الگوی اقدامات اجرایی کشف جرم در مبارزه با پولشویی، فصلنامه پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی، ۱۵(۵۸)، ۱۷۹-۲۰۲.

http://icra.jrl.police.ir/article_93646.html

منابع انگلیسی:

- Abu- Shanab, E., Matalqa, S.(2015). Security and Fraud Issues of E-banking. International Journal of Computer Networks and Applications, 2(4), 179- 188. <https://www.ijcna.org/abstract.php?id=38>
- Basel AML Index 2017 Report. [Online]. Available:https://baselgovernance.org/sites/default/files/2020-06/2017_report.pdf.
- Berentsen, A. (2005). Digital money, liquidity, and monetary policy. Special Issue#3:Internet banking,e- mony,and internet gift economies- 5December 2005.First Monday. DOL.10.5210/FM.Voio.1512.
- Croall, H. (2001). Understanding White Collar Crime, Buckingham, UK:Open University Press.
https://books.google.com/books?id=cWP1AAAAQBAJ&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false
- The History Of Money Launderin(2024). <https://financialcrimeacademy.org/the-history-of-money-laundering/>
- Ely, B. (1996). Electronic money and monetary policy: Separating fact from fiction. The Future of Money in the Information Age, CATO Institute's 14th Annual Monetary Conference. 23 May 1996. Retrieved from <http://www.cato.org/moneyconf/14mc-2.html>
- Syniavska, O., Dekhtyar, N., Deyneka, O., Zhukova, T. & Syniavska,

- O.(2019). Security of e- banking systems: modelling the process of counteracting e- banking fraud”,SHS Web of Conferences, 65, 03004(2019). <https://doi.org/10.1051/shsconf/20196503004>
- Frunza M.C. (2015). Introduction to the Theories and Varieties of Modern Crime in Financial Markets. Amsterdam: Elsevier. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/B9780128012215000117>.
 - Lukic, A., “Benefits and Security Threats in Electronic Banking”, International Journal of Managerial Studies and Research (IJMSR), 3(6), 44- 47. <http://www.arcjournals.org>
 - Mugarura, N. (2016). Uncoupling the relationship between corruption and money laundering crimes, Journal of Financial Regulation and Compliance, 1(24), 74- 89. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JFRC-01-2014-0002/full/htm>
 - Schopper, M. D.(2002). Internet Gambling, Electronic Cash & Money Laundering ,The Unintended Consequences of A Monetary Control Scheme, Chapman Law Review, 5(1), 303- 330. <https://digitalcommons.chapman.edu/chapman-law-review/vol5/iss1/8>

